

ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΠΡΟΕΔΡΩΝ
ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ακαδημίας 60, 10679 Αθήνα
Τηλ.210-3398270,-111

Αθήνα, 21.7.2021
Αρ. Πρωτ. 265

Προς
την Πρόεδρο του Αρείου Πάγου
Κυρία Μαρία Γεωργίου

Κοινοποίηση:

Υπουργό Δικαιοσύνης
Κύριο Κωνσταντίνο Τσιάρα

Αξιότιμη Κυρία Πρόεδρε,

Μας εξέπληξε δυσάρεστα η άρνησή σας να ικανοποιήσετε το από 1-7-2021 αίτημα της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος για τη λήψη ανωνυμοποιημένων στατιστικών στοιχείων, ανά Δικαστήριο, που αφορούν στον χρόνο καθυστέρησης έκδοσης των δικαστικών αποφάσεων, με την αιτιολογία ότι σε ουδεμία των διατάξεων [του Κώδικα Δικηγόρων και του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών λειτουργιών] βρίσκει έρεισμα το υποβληθέν αίτημα.

Η ως άνω απόρριψη του αιτήματός μας, εδράζεται προδήλως στην **όλως εσφαλμένη καθ' ημάς** νομική πεποίθηση ότι για τη λήψη των αιτηθέντων στατιστικών στοιχείων σχετικά με το χρόνο απονομής της δικαιοσύνης στη χώρα, απαιτείται ειδική διάταξη νόμου. Και όμως, κατά το Σύνταγμα, ισχύει το ακριβώς αντίθετο. Φέρον στοιχείο του **κράτους δικαίου (Συντ. 25)** είναι η **αρχή της διαφάνειας**, ήτοι της **φανερής κρατικής δράσης**. Κατ' **άρθρο 5^Α** Συντ. καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής

ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων. Συνεπώς, η ακώλυτη πρόσβαση στα αιτηθέντα δεδομένα, που αφορούν σε ουσιώδη έκφανση της κρατικής δράσης, τη Δικαιοσύνη, είναι ο κανόνας. Νόμος απαιτείται για τον αποκλεισμό ή περιορισμό της πρόσβασης αυτής αποκλειστικά και μόνον για τους λόγους που το Σύνταγμα περιοριστικώς προβλέπει.

Σε ό,τι αφορά τους Δικηγορικούς Συλλόγους ο νόμος ρητώς αναγνωρίζει το **ειδικό έννομο συμφέρον** τους για πρόσβαση στα στοιχεία που αφορούν τη λειτουργία της δικαιοσύνης. Τα **άρθρα 90 (περ. α, β, γ, στ) και 134 (περ. β')** του Κώδικα Δικηγόρων περιλαμβάνουν στους σκοπούς και τις αρμοδιότητες των Δικηγορικών Συλλόγων, όχι μόνον τη διατύπωση κρίσεων και προτάσεων για τη βελτίωση της λειτουργίας και της απονομής της δικαιοσύνης και τη μέριμνα για τα ζητήματα που αφορούν την οργάνωση και λειτουργία του δικαστικού συστήματος, αλλά και την υπεράσπιση των αρχών και κανόνων του κράτους δικαίου σε μια δημοκρατική πολιτεία, τη φροντίδα και μέριμνα για τη συνδρομή των προϋποθέσεων για την αξιοπρεπή άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος και τη διασφάλιση της λειτουργίας μίας ανεξάρτητης δικαιοσύνης, η οποία απονέμεται πάντοτε στο όνομα του ελληνικού λαού.

Το άρθρο 90 του Κώδικα Δικηγόρων προβλέπει, επιπροσθέτως, ότι οι Σύλλογοι «**για τα πιο πάνω ζητήματα μπορούν να παρεμβαίνουν, με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο, σε κάθε αρμόδια αρχή**», **στις οποίες (αρχές) προδήλως περιλαμβάνονται και οι δικαστικές αρχές**. Τοιαύτη κατά νόμον παρέμβαση σε αρμόδια αρχή συνιστά και το προς υμάς υποβληθέν αίτημα. Τούτο, δε, ευρίσκει έρεισμα στις ανωτέρω διατάξεις καθ' όσον:

- Η διατύπωση κρίσεων και προτάσεων για τη βελτίωση της λειτουργίας και της απονομής της δικαιοσύνης, προϋποθέτει πλήρη και επικαιροποιημένη πληροφόρηση για το χρόνο απονομής της.
- Η μέριμνα για την οργάνωση και λειτουργία του δικαστικού συστήματος, προαπαιτεί επαρκή γνώση των υφιστάμενων δυσλειτουργιών και καθυστερήσεων.
- Η υπεράσπιση του κράτους δικαίου, ουσιώδης συνιστώσα του οποίου είναι η δικαστική προστασία, συνέχεται με την ταχεία και επίκαιρη απονομή της δικαιοσύνης.

- Η αξιοπρεπής άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος, συναρτάται με το χρόνο εκδόσεως των δικαστικών αποφάσεων.
- Η διασφάλιση της ανεξάρτητης δικαιοσύνης, προϋποθέτει διαφάνεια στη λειτουργία της.

Σε υλοποίηση της ρηθείσας συνταγματικής επιταγής, το **άρθρο 61 ν. 4727/2020** (το οποίο εισήχθη προς ενσωμάτωση της Οδηγίας 2019/1024) κατοχυρώνει νομοθετικά την **αρχή της ανοικτής διάθεσης και περαιτέρω χρήσης της δημόσιας πληροφορίας**. Συμφώνως προς αυτήν, τα έγγραφα των φορέων του δημόσιου τομέα, στον οποίο περιλαμβάνονται αδιακρίτως οι κρατικές αρχές (άρθρο 60 παρ. 1 ν. 4727/2020), διατίθενται από τη στιγμή της ανάρτησης, δημοσίευσης ή αρχικής διάθεσής τους, **ελεύθερα προς περαιτέρω χρήση και αξιοποίηση**, χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε ενέργεια του ενδιαφερομένου ή πράξη της διοίκησης. Συνεπώς, αφ' ης στιγμής οι δικαστικές αποφάσεις δημοσιεύονται και περιέρχονται εις χείρας των δικαστικών γραμματειών, υπόκεινται στον κανόνα της ανοικτής διάθεσης της δημόσιας πληροφορίας, υπό τον όρο της ανωνυμοποίησης. Το αυτό ισχύει κατά μείζονα λόγο για το έλασσον, ποιοτικά και ποσοτικά, στοιχείο του χρόνου έκδοσης των ως άνω αποφάσεων.

Επιπλέον, **πλειάδα διατάξεων προβλέπει την τήρηση στατιστικών δεδομένων που αφορούν το χώρο της δικαιοσύνης**, τόσο από τις γραμματείες των δικαστηρίων, που αποτελούν κατ' ανάγκη την πηγή των πληροφοριών, όσο και από το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Εντελώς συνοπτικά:

- Το **άρθρο 12 παρ. 3 ν. 1756/1988** αναφέρεται στους στατιστικούς πίνακες που οφείλει να τηρεί κάθε δικαστήριο.
- Ο **ν. 4046/2012** αναφέρει στο Παράρτημα V_2 ότι «η Κυβέρνηση υποχρεούται να συντάσσει και θα δημοσιεύει τις πληροφορίες σχετικά με τις εκκρεμότητες των πολιτικών και διοικητικών δικαστηρίων που αναφέρονται στο Παράρτημα 2 [όπου και αναφέρονται αναλυτικά τα τηρητέα στατιστικά στοιχεία]».
- Το **άρθρο 358 ν. 4700/2020** συγκροτεί Γραφείο Συλλογής και Επεξεργασίας Δικαστικών Στατιστικών Στοιχείων (JustStat), στην κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης με αντικείμενο, μεταξύ άλλων, τη συστηματική συλλογή στατιστικών στοιχείων, που αφορούν ιδίως στον αριθμό, στη φύση και

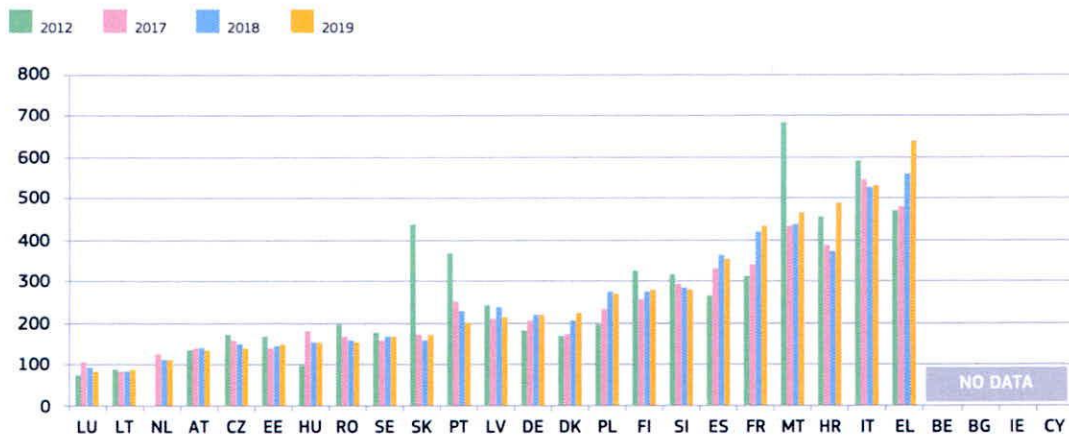
στο αντικείμενο των υποθέσεων, στο ύψος των διεκδικουμένων απαιτήσεων, στη χρονική διάρκεια της διαδικασίας και στην, κατά το δυνατό, εκτίμηση του κόστους της διαδικασίας, είτε μέσω των οικείων πληροφοριακών συστημάτων, είτε μετά από διαβίβαση από όλα τα δικαστήρια και τις εισαγγελίες της χώρας.

Φανερό είναι ότι η **ratio της τήρησης των άνω στοιχείων από τα δικαστήρια και το Υπουργείο δεν είναι η απόκρυψη, αλλά αντιθέτως η δημοσιοποίησή τους, ώστε να βελτιωθεί το σύστημα απονομής της Δικαιοσύνης, και να αντιμετωπιστούν οι υπάρχουσες παθολογίες και αβελτηρίες.**

Επειδή η χώρα μας δεν πρέπει, φρονούμε, να λειτουργεί ως επίμονη διεθνής εξαίρεση σε ζητήματα διαφάνειας, άξια προσοχής είναι η **έμφαση των διεθνών οργανισμών στη δημοσιοποίηση συγκριτικών δεδομένων σχετικά με το χρόνο απονομής της δικαιοσύνης.** Και πάλι εντελώς συνοπτικά:

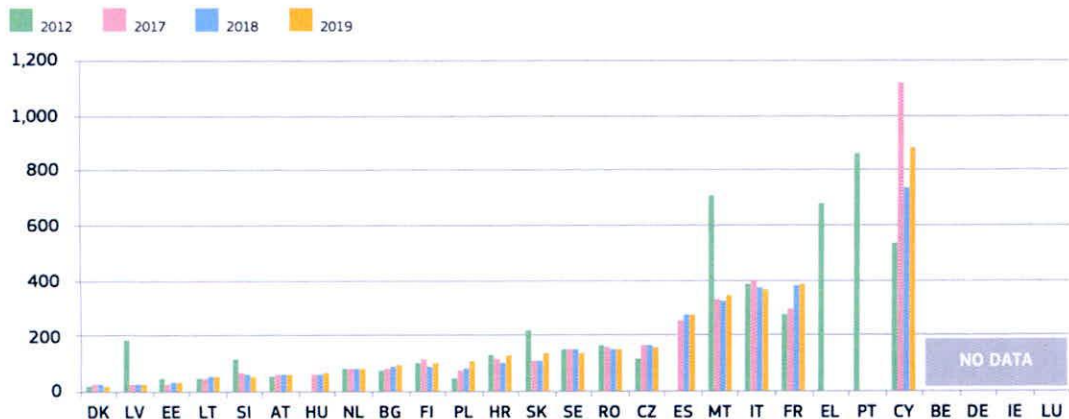
- Το **Συμβούλιο της Ευρώπης** έχει συστήσει την ειδική **Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Αποτελεσματικότητα της Δικαιοσύνης (CEPEJ)** με σκοπό τη βελτίωση της λειτουργίας και αποτελεσματικότητας της Δικαιοσύνης στα 47 κράτη-μέλη του και την προώθηση των απαραίτητων νομικών εργαλείων που υιοθετούνται στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η CEPEJ συλλέγει, αναλύει και αξιολογεί ανά διετία κοινά δικαστικά στατιστικά στοιχεία από όλα τα κράτη μέλη μέσω ειδικά διαμορφωμένου ερωτηματολογίου και δημοσιεύει, περιοδικά, τα τελικά πορίσματα σε συγκριτική μελέτη.
- Η **Ευρωπαϊκή Ένωση** προκειμένου να βοηθήσει τα κράτη μέλη της να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα των δικαστικών θεσμών συντάσσει ετήσιο πίνακα αποτελεσμάτων με τις κυριότερες παραμέτρους των συστημάτων των κρατών-μελών, όπου παρουσιάζονται δείκτες απόδοσης για αστικές και εμπορικές υποθέσεις καθώς και στοιχεία για τη λειτουργία των διοικητικών δικαστηρίων. Μόλις προ ημερών, μάλιστα, δημοσίευσε τον πίνακα αποτελεσμάτων στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2021 (**2021 EU JUSTICE SCOREBOARD**), από όπου προκύπτει ότι η Ελλάδα εξακολουθεί να διαθέτει έναν από τους μακρότερους χρόνους διεκπεραίωσης υποθέσεων. Ενδεικτικοί είναι οι κάτωθι Πίνακες, που δημοσιεύονται στο 2021 EU Justice Scoreboard για την πολιτική δικαιοσύνη:

Figure 7 Estimated time needed to resolve litigious civil and commercial cases at first instance in 2012, 2017 – 2019 (*) (1st instance/in days) (source: CEPEJ study)

(*) Under the CEPEJ methodology, litigious civil/commercial cases concern disputes between parties, e.g. disputes about contracts. Non-litigious civil/commercial cases concern uncontested proceedings, e.g. uncontested payment orders. Methodology changes in EL and SK. Pending cases include all instances in CZ and, until 2016, in SK. Data for NL include non-litigious cases.

Figure 6 Estimated time needed to resolve civil, commercial, administrative and other cases in 2012, 2017 – 2019 (*) (1st instance/in days) (source: CEPEJ study)

(*) Under the CEPEJ methodology, this category includes all civil and commercial litigious and non-litigious cases, non-litigious land and business registry cases, other registry cases, other non-litigious cases, administrative law cases and other non-criminal cases. Methodology changes in SK. Pending cases include all instances in CZ and, until 2016, in SK. LV: the sharp decrease is due to court system reform, and error checks and data clean-ups in the Court's information system.

Τα στοιχεία αυτά βεβαίως δεν είναι επαρκή. Απαιτούνται εξειδικευμένα, επικαιροποιημένα στοιχεία για τις καθυστερήσεις ανά διαδικασία και ανά δικαστικό σχηματισμό, ώστε να μπορούν να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα για τα υπαρκτά προβλήματα της Δικαιοσύνης στη χώρα μας.

Σε κάθε περίπτωση, προκαλεί εντύπωση ότι, οι αρμόδιες κρατικές, διοικητικές αλλά και δικαστικές αρχές παρέχουν, όπως φαίνεται, στοιχεία για τη λειτουργία της Ελληνικής Δικαιοσύνης στους ευρωπαϊκούς θεσμούς, και ορθώς και συννόμως

πράττουν, αλλά όχι στους Δικηγορικούς Συλλόγους και στον ελληνικό λαό, στο όνομα του οποίου και μόνον απονέμεται η Δικαιοσύνη.

Επειδή είμαστε βέβαιοι ότι και το δικαστικό σώμα, στη μεγάλη του πλειοψηφία, θεωρεί πως η ορθή λειτουργία των δικαιοσύνης θεσμών και η ταχεία απονομή της Δικαιοσύνης είναι βασικοί συντελεστές για την εδραίωση του κράτος δικαίου και της κοινωνικής ειρήνης, σε μια δημοκρατική, ευνομούμενη χώρα, σας καλούμε να αναθεωρήσετε την αρνητική σας θέση, και μέσα από τη χορήγηση των διαθέσιμων δεδομένων για τη Δικαιοσύνη να εργαστούμε από κοινού για τη βελτίωση των όρων απονομής της.

Με τιμή,
Ο Πρόεδρος
Δημήτρης Κ. Βερβεσός

